

Sociala aspekter viktiga i utveckling av ny teknik

Att använda sig av teknik som beslutstöd är långt ifrån enkelt. Enligt Christina Lundström, RådNu, behöver dagens teknik anpassas till användaren för att kunna utgöra stöd till erfarenhetsbaserat beslutsfattande.

Av Elin Laxmar

Allt startade i en känsla av frustration, berättar Christina Lundström, agronom och projekt-koordinator vid RådNu vid SLU i Skara. "Varför används inte all den fantastiska teknik som finns tillgänglig för lantbrukare idag?"

Efter att ha arbetat som samordnare inom Precisionsodling Sverige (POS) i cirka tio år fick hon möjlighet att skriva en avhandling i ämnet, som resulterade i en licentiatexamen 2016.

"Jag har aldrig varit någon som räknar på saker eller forskat inom växtodling, utan har snarare varit intresserad av människor, vårt beteende och hur vi kan öka hållbarheten i lantbruket", säger hon.

INVOLVERA ANVÄNDAREN

I avhandlingen intervjuades fyra lantbrukare som använde sig av CropSat. Några av dem hade rådgivare med sig och några inte.

"CropSat-kartor blev ytterligare ett sätt för lantbrukaren att se sitt fält och de upplevde att de lärde sig av det", menar Christina. "Den erfarna lantbrukaren är bäst på att bruka sin gård. Erfarenhetsbaserad kunskap kan inte ersättas med teknik, men teknik kan fungera som stöd för att skapa erfarenhet."

Hon påpekar också vikten av att involvera olika användare från början, både lantbrukare och rådgivare.

"Här har vi uppenbart tänkt fel från

början. En viktig sak som jag kommit fram till är att tekniken tidigt måste anpassas efter dem som ska använda sig av den."

TEKNIKRÅDGIVARE

Det spelade också roll om lantbrukare har möjlighet att diskutera kartorna med någon annan, antingen en kollega eller en rådgivare.

"De lantbrukare som inte hade någon rådgivare kände oftast att rådgivarna inte riktigt kunde matcha dem", berättar Christina. "Men de menade också att de kunde vara beredda att betala en bra summa för någon som kunde hjälpa till att tolka, ta hand om informationen och följa upp. Uppföljning är något som annars kanske inte blir av, men är viktig för att lära sig mer och göra saker intressanta."

Behovet av rådgivare för hjälp med teknikfrågor är något som märkts av även i andra sammanhang.

Christina gjorde en enkätundersökning på en N-sensorkonferens, där ägare och användare av N-sensorer deltog. 56 procent svarade att de skulle vilja ha rådgivare som hjälpte dem i just teknikfrågor i växtodlingen.

SVÅRT ATT JÄMFÖRA

En svårighet i dagens läge är att följa upp resultat från exempelvis en N-sensor på den egna gården.

"Vi kan jämföra olika typer av kartor visuellt men vi kan inte jämföra dem matematiskt. Skördekartor och kartor

Hur teknik presenteras och anpassas efter användaren är enligt Christina Lundström en viktig aspekt för hur tekniken används.

från CropSat och N-sensor har alla olika format på sin information vilket betyder att de inte kan kopplas ihop på ett enkelt sätt. Här behöver vi kanske få in folk med djupare matematisk kunskap", menar Christina.

"Tekniken måste vara enkel att använda, anpassad till praktiken och här behövs hjälp. Det är svårt att se resultat av användningen i det enskilda fältet och sådana resultat kommer säkert bli svårtolkade. Men det är viktigt att vi vågar för att också kunna få till förbättringar!" ■

"Erfarenhetsbaserad kunskap kan inte ersättas med teknik, men teknik kan fungera som stöd för att skapa erfarenhet"
